

**College van Gedeputeerde Staten
statenvoorstel**

DATUM	28 oktober 2014	NUMMER PS	PS2014WMC02
AFDELING	MEC	COMMISSIE	WMC
STELLER	Inge Huisinga	DOORKIESNUMMER	2444
DOCUMENTNUMMER	810C3BB5	PORTEFEUILLEHOUDER	Pennarts-Pouw

Titel : Verdeling Erfgoedparels 2014

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit	pag. 4
Toelichting	pag. 5
Bijlage(n):	1

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

De "Utrechtse erfgoedmonitor 2014" is door de Monumentenwacht Utrecht en bureau Fenicks uitgevoerd. In de erfgoedmonitor is de onderhoudstoestand van 2800 rijksbeschermden monumenten gemonitord op basis van goed, redelijk, matig en slecht. De woonhuismonumenten zijn niet meegenomen, omdat financiering hiervan via het Nationaal Restauratiefonds loopt. De restauratieprojecten zijn geselecteerd op basis van de erfgoedmonitor. Vervolgens heeft toetsing plaatsgevonden aan de hand van beleidsmatige criteria uit de Cultuurnota:

- * de ligging van de buitenplaats in een zone van provinciaal belang conform PRS;
- * de mate van toegankelijkheid voor publiek en de recreatieve mogelijkheden;
- * de mate van cofinanciering door de eigenaar zelf en door andere fondsen en subsidiegevers;
- * eigen inkomsten en vermogen van de eigenaar;
- * de aansluiting bij bredere gebiedsprogramma's.

Voor 2014 zijn 14 projecten geselecteerd, omdat ze, zoals uit de monitor blijkt, een urgente restauratieopgave hebben, concreet uitvoerbaar zijn en aan de meeste criteria voldoen. Het gaat om 10 rijksbeschermden buitenplaatsen en 4 projecten uit andere categorieën. Wij hebben gekozen voor projecten met hoge cultuurhistorische waarde, toegankelijk voor publiek, urgentie en een substantiële eigen bijdrage van minimaal 50 procent.

Met de eigenaren is overleg gevoerd over de hoogte van de cofinanciering, inclusief de mogelijkheid van een hypotheek via het Nationaal Restauratiefonds (NRF). Op deze wijze kon de provinciale bijdrage zo laag mogelijk vastgesteld worden, zodat zo veel mogelijk projecten gehonoreerd kunnen worden. Het gemiddelde percentage provinciale bijdrage bedraagt dit jaar 26%. Er heeft een multipliereffect plaatsgevonden van **3.8** t.a.v. de beschikbare middelen. Hiermee voldoen wij aan één van de voorwaarden van het rijk, namelijk dat de provincie als gebiedsregisseur, geldstromen van publieke en private partijen in de regio genereert. De eigenaren hebben

allemaal schriftelijk aangegeven de investering te willen doen. Ook zijn afspraken gemaakt over de publieke toegankelijkheid van de buitenplaatsen.

De erfgoedmonitor is op 16 juni in de commissie WMC gepresenteerd. Op basis van de erfgoedmonitor kan geconcludeerd worden dat, door te focussen op de historische buitenplaatsen, de goede dingen gedaan worden. In deze categorie is een aantal restauraties uitgevoerd, maar er is nog steeds een behoefte. Echter ook in een paar andere categorieën knelt het, zoals bij de verdedigingswerken, de kerken en het industrieel erfgoed. Dankzij een extra bijdrage uit de jaarrekening 2013 en de Voorjaarsnota 2014 is voor 2014 en 2015 € 3.2 miljoen per jaar beschikbaar voor restauraties. Gezien het extra budget en de uitkomsten van de erfgoedmonitor, is het voornemen om vanaf 2014 ook urgente gevallen uit andere categorieën dan buitenplaatsen te subsidiëren. De monitor is ook bedoeld om partners als eigenaren en gemeenten bewust te maken van de gemeenschappelijke opgave en daarom hebben alle buitenplaatseigenaren een rapport over hun bezit ontvangen en kan per gemeente in kaart worden gebracht wat de stand van zaken is per monumentcategorie.

Voorgeschiedenis

PS hebben in 2011 ingestemd met het voorstel in deze coalitieperiode te focussen op historische buitenplaatsen. In de vergadering van de commissie WMC van 16 juni 2014 is de erfgoedmonitor gepresenteerd.

Essentie / samenvatting

Op basis van de Cultuurnota 2012-2015 'Cultuur van U' en de Utrechtse Erfgoedmonitor 2014 wordt voorgesteld in 2014 uit het Fonds Erfgoedparels bij te dragen aan restauratieprojecten van de volgende 14 rijksmonumenten: de historische buitenplaatsen Eyckenstein, Remmerstein, Beukenrode, De Boom, Valkenheining, Zuylestein, Broekhuizen, Rijn Noord, Walkartpark, Kasteel De Haar, en uit de overige monumentencategorieën de Cuneratoren, de Augustinuskerk, het Belgenmonument en de Sint Petrus Bandenkerk. De totale bijdrage uit het Fonds Erfgoedparels bedraagt maximaal € 3.511.000.

Daarmee wordt ook voorgesteld de voor het Fonds Erfgoedparels vastgestelde preferente categorie van historische buitenplaatsen uit te breiden met urgente restauraties aan monumenten uit andere categorieën. De reden daarvoor is enerzijds dat het budget voor 2014 en 2015 is verhoogd met € 1 miljoen per jaar (Jaarrekening 2013 en Voorjaarsnota 2014) en de mogelijkheden dus zijn verruimd, en anderzijds dat uit de Utrechtse Erfgoedmonitor 2014 blijkt dat enige urgente restauraties aan monumenten uit andere categorieën noodzakelijk zijn.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Met behulp van substantiële rijks- en provinciale bijdragen kan een aantal markante gebouwen en parken behouden blijven.

Financiële consequenties

begrotingspost naam:	543247 Erfgoedparels
oorspronkelijk beschikbaar:	€ 4.327.000
reservering Erfgoedmonitor:	€ 100.000
voorstel nu aan te wenden:	€ 3.511.000
nog aan te wenden 2015:	€ 716.000

De € 2 mln extra budget conform Jaarrekening 2013 en Voorjaarsnota 2014 is toegevoegd aan het budget 2014. € 716.000 daarvan zal worden aangewend in 2015. Voor dat jaar is zo € 2.943.000 beschikbaar.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

n.v.t.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

n.v.t.

Effecten op duurzaamheid

Monumenten zijn gebouwen die bewezen hebben dat ze duurzaam zijn. Ze gaan in technische zin soms al eeuwenlang mee en doen dat ook als vertegenwoordigers van ons cultureel erfgoed. Het behoud van een monument op zichzelf is zeer duurzaam. Door de restauratie kunnen deze gebouwen weer jarenlang mee en wordt verder verval en sloop voorkomen.

De provincie subsidieert het Restauratie Opleidings Project (ROP), een landelijk project met als doel het organiseren van praktijkopleidingsplaatsen op restauratiewerken voor leerlingen die een bouwopleiding volgen en zich willen bekwalen in het restauratievak. Bij het toekennen van een restauratiesubsidie wordt als voorwaarde gesteld dat eigenaar zich inspant om opleidingsplaatsen voor restauratieleerlingen te creëren.

Voorgesteld wordt:

1. De preferente categorie van historische buitenplaatsen binnen het Fonds Erfgoedparels uit te breiden met urgente restauraties aan monumenten uit andere categorieën.
2. In 2014 maximaal € 3.511.000 subsidie beschikbaar te stellen uit het Fonds Erfgoedparels voor de restauratie van 14 rijksmonumenten: de historische buitenplaatsen Eyckenstein, Remmerstein, Beukenrode, De Boom, Valkenheining, Zuylestein, Broekhuizen, Rijn Noord, Walkartpark, Kasteel De Haar, en uit de overige monumentencategorieën de Cuneratoren, de Augustinuskerk, het Belgenmonument en de Sint Petrus Bandenkerk.

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

Besluit van Provinciale Staten van 8 december 2014 tot de subsidietoekenning voor de erfgoedparels 2014

Provinciale Staten van Utrecht;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 28 oktober 2014, afdeling MEC, nummer; 810C3889

Gelezen het statenvoorstel;

Overwegende

Dat de restauratiebehoefte van 14 rijksbeschermden monumenten in de provincie Utrecht groot is;

Dat het op basis van de Cultuurnota 2012-2015 "Cultuur van U" een prioriteit van erfgoedbeleid is om bij te dragen aan de restauratie van monumenten;

Dat de Utrechtse Erfgoedmonitor 2014 aantoont dat buiten de preferente categorie van historische buitenplaatsen enkele restauraties noodzakelijk zijn;

Gelet op artikel 143 van de Provinciewet;

Besluiten:

▪ ARTIKEL 1

De preferente categorie van historische buitenplaatsen binnen het Fonds Erfgoedparels uit te breiden met urgente restauraties aan monumenten uit andere categorieën.

▪ ARTIKEL 2

In 2014 maximaal € 3.511.000 subsidie beschikbaar te stellen uit het Fonds Erfgoedparels voor de restauratie van 14 rijksmonumenten: de historische buitenplaatsen Eyckenstein, Remmerstein, Beukenrode, De Boom, Valkenheining, Zuylestein, Broekhuizen, Rijnnoord, Walkartpark, Kasteel De Haar, en uit de overige monumentencategorieën de Cuneratoren, de Augustinuskerk, het Belgenmonument en de Sint Petrus Bandenkerk.

Voorzitter,

Griffier,

1. Wettelijke grondslag

Art. 143 van de Provinciewet.

2. Beoogd effect

Met behulp van substantiële rijks- en provinciale bijdragen kan een aantal markante gebouwen en parken behouden blijven.

3. Effecten op duurzaamheid

Monumenten zijn gebouwen die bewezen hebben dat ze duurzaam zijn. Ze gaan in technische zin soms al eeuwenlang mee en doen dat ook als vertegenwoordigers van ons cultureel erfgoed. Het behoud van een monument op zichzelf is zeer duurzaam. Door de restauratie kunnen deze gebouwen weer jarenlang mee en wordt verder verval en sloop voorkomen.

4. Argumenten

Op deze wijze wordt verdere uitvoering gegeven aan het erfgoedbeleid t.a.v. de in het coalitieakkoord genoemde agenda historische buitenplaatsen en wordt een aanzienlijke bijdrage geleverd aan het wegwerken van de restauratieachterstand binnen deze categorie.

5. Kanttekeningen

n.v.t.

6. Financiën

Voor een overzicht van de totale restauratiekosten, de provinciale bijdrage en de cofinanciering verwijzen wij u naar onderstaande tabel.

Project	Totale kosten	Provinciale bijdrage	cofinanciering	Percentage provinciale bijdrage
Eyckenstein, De Bilt	325.000	150.000	175.000	46%
Remmerstein, Rhenen	145.000	73.000	72.000	50%
Beukenrode, Utrechtse Heuvelrug	1.815.000	400.000	1.415.000	22%
De Boom, Leusden	665.000	200.000	465.000	30%
Valkenheining, Stichtse Vecht	90.000	45.000	45.000	50%
Zuylestein, Utr. Heuvelrug	120.000	40.000	80.000	33%
Broekhuizen, Utr. Heuvelrug	2.176.000	400.000	1.776.000	18%
Rijnoord, Woerden	287.000	40.000	247.000	14%
Walkartpark, Zeist	900.000	275.000	625.000	31%
Kasteel de Haar, Utrecht	383.000	30.000	353.000	8%
Cuneratoren, Rhenen	3.400.000	650.000	2.750.000	19%
Augustinuskerk, Utrecht	1.800.000	580.000	1.220.000	32%

Belgenmonument, Amersfoort	1.200.000	600.000	600.000	50%
Kerk Sint Petrusbanden, Utr. Heuvelrug	74.000	28.000	46.000	38%
Totaal	13.380.000	3.511.000	9.869.000	26%

7. Realisatie

Bovengenoemde bedragen zijn maximum reserveringen. Na instemming door PS zullen de eigenaren uitgenodigd worden een subsidieaanvraag in te dienen aan de hand van het formulier "Fonds Erfgoedparels 2014" tot een max. van het voorgestelde bedrag. Vervolgens worden de subsidiabele kosten door de Rijksdienst Cultureel Erfgoed op basis van de Brim-handleiding berekend. Bij de toekenning van restauratiesubsidies wordt als voorwaarde gesteld dat opdrachtgevers/eigenaren zich verbinden om, indien mogelijk, opleidingsplaatsen voor restauratieleerlingen te creëren.

8. Juridisch

Op grond van de Cultuurnota 2012-2015 doen Gedeputeerde Staten jaarlijks een voorstel aan Provinciale Staten, voor het beschikbaar stellen van gelden uit het Parelfonds, voor een aantal projecten, zodat het college van Gedeputeerde Staten haar bevoegdheid tot subsidieverstrekking kan uitoefenen. De subsidieverstrekking vindt plaats conform de algemene subsidieverordening (Asv), ter uitvoering van het PS-besluit. Ten aanzien van deze projecten is sprake van een urgente restauratieopgave.

9. Europa

De toetsing aan de Europese regelgeving inzake staatssteun zullen Gedeputeerde Staten uitvoeren na het ontvangen van de subsidieaanvragen. Subsidie aan ondernemingen ten behoeve van instandhouding van cultureel erfgoed is in principe vrijgesteld, op basis van de per 1 januari 2010 door de Europese Commissie goedgekeurde Nationale regeling voor instandhouding en herstel van beschermde historische monumenten. Voorwaarden zijn dat de ontvanger van de subsidie tevens eigenaar is van de erfgoedparel en dat de erfgoedparel door het rijk of de gemeente als monument is aangemerkt. Voor subsidiëring komen in aanmerking de kosten samenhangend met de restauratie die noodzakelijk is om de erfgoedparels te bewaren voor de toekomst. Dit voorstel voldoet aan artikel 53 van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening, nu de bijdrage per activiteit maximaal € 1 mln. en 80% van de kosten bedraagt.

10. Communicatie

Na besluitvorming in Provinciale Staten volgt er een persbericht over dit onderwerp.

11. Bijlagen

Ja, lijst met korte beschrijving projecten

Artikelsgewijze toelichting

Vervolg Inleiding:toetsing van de beleidsmatige criteria

Erfgoedparels 2014	categorie	criteria				
		De ligging in een zone van provinciaal belang conform PRS	De mate van toegankelijkheid voor publiek en de recreatieve mogelijkheden	De mate van cofinanciering door de eigenaar zelf en door andere fondsen en subsidiegevers	Eigen inkomsten en vermogen van de eigenaar	De aansluiting bij bredere gebieds' programma's, zoals infrastruct., AVP,Grebbelinie, economische dragers
Eyckenstein	buitenplaats	X	X	X	X	
Remmerstein	buitenplaats		X	X	X	
Beukenrode	buitenplaats	X	X	X	X	
De Boom	buitenplaats	X	X	X	X	X
Valkenheining	buitenplaats	X	X	X	X	
Zuylestein	buitenplaats	X	X	X	X	X
Broekhuizen	buitenplaats	X	X	X	X	X
Rijnoord	buitenplaats		X	X	X	
Walkartpark	buitenplaats	X	X	X	X	X
Kasteel De Haar	buitenplaats	X	X	X	X	X
Cuneratoren	Kerkelijke gebouw		X	X	X	
Augustinuskerk	Kerkelijk gebouw		X	X	X	
Belgenmonument	Los object		X	X	X	
Sint Petrus Bandenkerk	Kerkelijk gebouw		X	X	X	